

ENFEKSİYON KONTROL KURULU

İLETİŞİM : 437 49 37 - 20079

Dök. No: F-BH-184 Yayın Tar.: Haziran 2009 Rev. No: -/- Rev. Tar.: -

Tasarım : Hastaneler Bilgi İşlem Merkezi

T.C.
ERCİYES ÜNİVERSİTESİ
TIP FAKÜLTESİ HASTANELERİ

Hemorajik Ateşlerde Enfeksiyon Kontrol Önlemleri El Kitabçığı

YAYIN NO : 15

ENFEKSİYON KONTROL KURULU

Viral Hemorajik Ateşlerde Enfeksiyon Kontrol Önlemleri

Enfeksiyon Kontrol Kurulu

Semptom ve Bulgular

- ➡ Ateş
- ➡ Baş ağrısı
- ➡ Yaygın kas ağrısı
- ➡ Halsizlik, iştahsızlık
- ➡ Bulantı, kusma, ishal, karın ağrısı
- ➡ Kanama bulguları

İzolasyon Önlemleri

Standart Önlemler

Hastanın tanısı ve olası enfeksiyon durumuna bakılmadan her hastada uygulanması gereken önlemler

Standart Önlemler

- Hastaya temas öncesi ve sonrası eller dezenfekte edilmeli
- Sağlık personeli kan, vücut sıvıları (ter hariç), bütünlüğü bozulmuş deri ve mukoza ile temas durumunda; eldiven, maske ve koruyucu önlük giymeli
- Eldiven çıkartıldıktan sonra eller dezenfekte edilmeli

- İğneler hiçbir zaman kılıfına geçirilmemeli, ucu bükülmemeli, sarı, delinmeye dirençli kutular içine atılmalı
- Kan veya kanlı sıvılar ile kirlenen çarşafklar ve diğer materyaller özel torbalar içinde uzaklaştırılmalı
- Eksüdatif deri lezyonu olan sağlık personeli iyileşene kadar doğrudan hasta bakımı veya araç-gereç bakımı ile ilgilenmemeli

Viral Hemorajik Ateş Düşünülen Hastalarda Uygulanması Gereken İzolasyon Önlemleri

Standart Önlemlere Ek olarak Uygulanır

Hasta Odası

- Bu hastalar tek kişilik odada yatırılmalı
- Tuvalet oda içinde veya odaya yakın olmalı. Kullanım sonrası tuvaletin dezenfeksiyonu sağlanmalı

- Eğer tek kişilik oda sayısı yeterli değilse, aynı hastalık düşünülen hastalar aynı odada takip edilmeli
- Oda havalandırması yeterli olmalı. Ancak mikroorganizmanın dışarıya yayılımının önlenmesi için odada hijyenik olmayan klima olmamalı

Hasta odasına girerken mutlaka

Personel Koruyucu Ekipman Giyilmeli

Personel Koruyucu Ekipman

- Eldiven
- Maske (cerrahi,N95)
- Gözlük
- Yüz koruyucu
- Önlük
- Galoş-Çizme

Personel Koruyucu Ekipmanları Kimler Kullanmalı

- Hastaya bakım veren tüm sağlık personeli
- Temizlik personeli
- Laboratuvar personeli
- Tıbbi atık personeli
- Aile bireyleri
- Cenaze ile uğraşanlar

Koruyucu Ekipman Giyme Sırası

- Önlük
- Maske
- Gözlük veya yüz koruyucu
- Galoş-çizme
- Eldiven

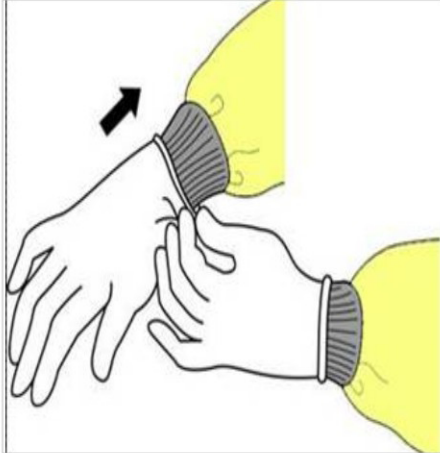
Koruyucu Ekipman Çıkarma Sırası

- Eldiven
- Gözlük ve yüz koruyucu
- Maske N-95
- Önlük
- Galoş-çizme

**Eğer diğer ekipmanlar üzerine
kan ve sekresyon sıçramışsa temiz
eldiven giyilerek bu ekipmanlar
çıkartılmalı !!!!**

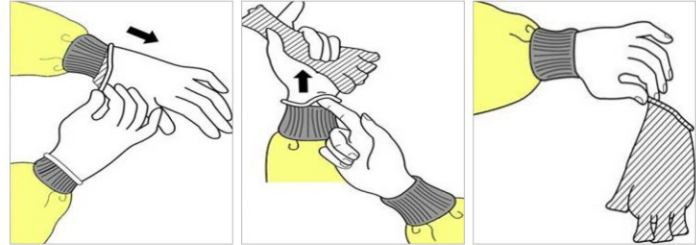
Eldiven Giyilirken

- Eller yıkanmalı
- Uygun tip ve ebattaki eldiven seçilmeli
- Eller eldivene sokulmalı
- Koruyucu önlüğün kolları eldivenin içine yerleştirilmeli
- Tek kullanımlık eldivenler asla yıkanmamalı, dezenfekte edilmemeli

Eldiveni Çıkarırken

- Eldivenin dış yüzeyinden tutarak elin üzerinden kaydırılarak iç yüzeyi dışa gelecek şekilde çıkarılmalı
- Eldivenli elin içine alınıp tutulmalı
- Eldivensiz elimizin parmağını eldivenli elin bilek kısmından eldivenin altına gelecek şekilde sokarak, her iki eldiven içiçe gelecek şekilde çıkarılmalı
- Tıbbi atık poşetine atılmalı
- El hijyeni sağlanmalı

Hemorajik Ateşte Maske Kullanımı

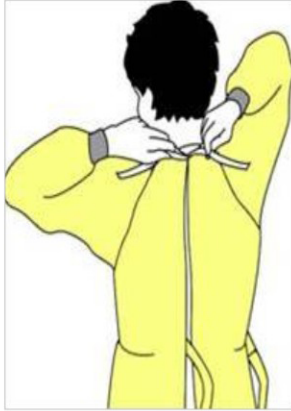
- Burun, diş eti ve akciğer içine kanaması olan hastalara entübasyon, aspirasyon gibi riskli işlemler yapılacaksa, bakım sırasında öksürük ve hapşırıkla infekte sekresyonların ortama saçılma riski varsa N95 maskesi kullanılmalı. Diğer durumlarda cerrahi maske yeterlidir
- Hastalar etrafa bulaşı önlemek için cerrahi maske kullanmalıdır

Maske Kullanırken Bilmemiz Gerekenler !!!

- Maske yüze tam oturmalı, açıklık kalmamalı
- Yıkanmamalı veya dezenfekte edilmemeli
- Başkası ile paylaşılmamalı
- Maske sekresyon ile kirlendi ise koruyuculuk özelliğini kaybetmiştir, hemen değiştirilmeli

Önlük Nasıl Giyilmeli

- Uygun ebat ve cins seçilmeli
- Arkası açılarak, kollar geçirilmeli
- Boyun ve belden bağlanmalı
- Eğer önlük küçük ise; birinci önlük önden, ikincisi arkadan giyilmeli

Önlük Nasıl Çıkarılmalı

- Bağlar çözülmeli
- Boyun ve omuzdan uzaklaştırılarak
- Kontamine kısım içe gelecek şekilde katlanarak atılmalı

Gözlük ve Yüz Koruyucular Hakkında Bilmemiz Gerekenler

- Sıçrama olasılığının yüksek olduğu durumlarda, yüzü tamamen örten yüz koruyucular tercih edilmeli
- Yüz koruyucu yüzün her tarafını çene altı ve alınıda kapsamalı
- Gözlük gözün her tarafını ve üzerini tamamen kapatmalı
- Kişisel gözlüğün koruyucu gözlüğün yerine geçmediği bilinmeli
- Gözlük su ve sabunla temizlenmeli, kurulanmalı, daha sonra %70 lik alkolle dezenfekte edilmeli

Yüz Koruyucu ve Gözlük Nasıl Takılmalı

- Gözlük gözün üzerine yerleştirilmeli ya kulak veya bantla kafaya sabitlenmeli
- Yüz koruyucu yüzün tamamını kapladıktan sonra bantla kafa arkasına sabitlenmeli

Yüz Koruyucu ve Gözlük Nasıl Çıkarılmalı

- Gözlük kulak bölgesine yakın yerden eldivensiz ellerle tutulup çıkarılmalı
- Yüz koruyucu bant gevşetilerek yüzden uzaklaştırılmalı

Personel koruyucu ekipmanlar çıkartıldıktan sonra mutlaka el hijyeni sağlanmalı

Personel Koruyucu Ekipman

Tekrar kullanılabilen, plastik personel koruyucu ekipman kullanılmışsa, kullanım sonrası %70'lik alkol veya 1:100 çamaşır suyu ile dezenfekte edilmelidir

Tıbbi Malzemeler Temizlik, Dezenfeksiyon

- Tıbbi aletler tek kullanımlık olmalı yada bu odaya ait olmalı, başka hastalara dezenfekte veya steril edilmeden kullanılmamalı
- Her hastanın steteskop, tansiyon aleti ve derecesi ayrı olmalı. Başka hastaya kullanılacaksa mutlaka dezenfekte (1:100 çamaşır suyu, %70'lik alkol veya $>60^{\circ}\text{C}$ ısı) edilmeli

Tıbbi Malzemeler Temizlik, Dezenfeksiyon

- Hastaya kullanılan termometreler, 1:100'lük hazırlanan çamaşır suyu ile ıslatılmış temiz bir bezle silinir veya aynı çözeltide 10 dakika bekletilmeli. Daha sonra havada kurumaya bırakılmalı
- Termometreler %70'lik alkolle ıslatılmış temiz bezle silinir ve 30 saniye ıslak beze sarılı olarak tutulmalı. Sonra havada kurumaya bırakılmalı
- Steteskoplar da aynı şekilde dezenfekte edilmeli
- Tansiyon aletlerinin çamaşır suyu veya alkole dayanıklı kısımları çamaşır suyu veya alkolle dezenfekte edilmeli, kumaş kısmı çamaşırhanede ısı ile dezenfekte edilmelidir

Tıbbi Malzemeler Temizlik, Dezenfeksiyon

- Hasta taşımada kullanılan sedyeler mutlaka dezenfekte edilmeli
- Dezenfeksiyonda gözle görülür kan ve sekresyonla bulaş varsa 1/10 oranında çamaşır suyu, yoksa 1/100 oranında çamaşır suyu kullanılmalıdır

Yatak Takımları ve Çamaşırlar

- Yatakları plastik kılıfla kaplanmalı
- Yatak takımları su geçirmez paketlerle çamaşırhaneye gönderilmeli
- 1:100'lük çamaşır suyunda 30 dakika bekletilerek dezenfekte edilmeli, sonra sabunlu su ile yıkanmalı
- Hasta taburcu olduktan sonra hastanın yatağına geçirilen plastik çarşaf da değiştirilmeli veya 1/100 konsantrasyonda çamaşır suyu ile dezenfekte edildikten sonra yeniden kullanılmalı
- Yatak kirlenmişse 1/10'luk çamaşır suyu ile iyice ıslatılmalı, sonra sabunlu su ile yıkanmalı ve güneşte birkaç gün kuruması sağlandıktan sonra yeniden kullanılmalı
- Hastaların ve personelin kullandığı disposable çamaşır, çarşaf, önlük ve eldiven gibi materyaller çift torbaya konmalı, dışarıdaki torba dezenfekte edilmeli

Vücut Sıvıları ve Çıkaratılar

- Vücut sıvısı ve çıkartısı üzerine 1/10'lük çamaşır suyu döküldükten ve 5 dakika bekletildikten sonra tuvalete dökülmeli,
- Daha sonra ördek veya lazımlık, su ve sabunla yıkanmalı ve ardından 1:100 çamaşır suyundan geçirilmeli,
- İşlem sonrasında tuvalet mutlaka dezenfekte edilmelidir
- Kontamine katı atıklar tıbbi atık poşetine atılmalı, sızdırmazlığın sağlanabilmesi için çift torba kullanılmalı

Atıklar

Hastanın odasındaki tüm çöpler odadan çıkmadan enfekte atık torbasına, delici kesici aletler ise delinmeye dirençli sarı kutulara atılmalı

Yere Dökülen Enfekte Materyalin

Uzaklaştırılması ve Yerin Dezenfeksiyonu

Kan vb. bulaştırma ihtimali yüksek materyalin yer ve yüzeylere dökülmesi durumunda:

- Enfekte materyalin miktarı fazla ise 1/10'lük, fazla değilse 1/100'lük çamaşır suyu dökülerek

en az 15 dakika bekletilmeli, ardından 1/100'lük çamaşır suyu ile ıslatılmış bezle (veya paspasla) enfekte materyal alınmalı ve tıbbi atık poşetine atılmalıdır. Sonra enfekte materyalin alındığı yüzey sabunlu veya deterjanlı sularla yıkanmalıdır.

Enfekte Duvar ve Yüzeylerin Temizliği

Enfekte yüzeyler, 1:100'lük çamaşır suyu ile silinmeli, ardından bütün yüzeyler sabunlu ve deterjanlı sularla yıkanmalıdır

Laboratuvar Örnekleri

- Örnekler toplanırken ve tanı için yollarırken universal korunma önlemleri alınmalı
- Klinik örneklerin referans laboratuvarlara gönderilirken iç içe üç katlı pakete konmalı
- Laboratuvar personeli bilgilendirilmeli
- Klinik örnekler için biyogüvenlik düzeyi 3, virüs izolasyonu için biyogüvenlik düzeyi 4 olmalı

- Hasta serumları test edilmeden önce polietilen glikol p-tert-oktilfenil eter (Triton (R) X-100) ile 1 saat inaktivasyon yapılmalı
- Otomatik analizörlerin dezenfeksiyonunda üretici tarafından önerilen dezenfektanlar ya da 1:100 dilüsyonda çamaşır suyu kullanılmalı

Ölüm ve Gömme İşlemleri

- Koruyucu giysi olmaksızın cenazeye dokunulmamalı
- Vücut sızdırmayan bir materyal ile sarılmalı ve mühürlenmeli
- Sızıdırmalara karşı 1/10 çamaşır suyu ile spreylenebilir

- Ceset torbası kullanılmalı, torba aynı şekilde spreylenebilir
- Torba bulunamazsa vücut 1/10'luk çamaşır suyu ile ıslatılmış bezlerle sarılmalı

Yaralanma Durumunda Yapılacaklar

- Yaralanma bölgesine % 70'lik alkol solüsyonu 20-30 saniye uygulanmalı
- Su ve sabunla yıkanmalı
- Hızlı akan suyun altında 20-30 saniye tutulmalı
- Enfeksiyon hastalıkları polikliniğine başvurulmalı ve 14 gün süreyle takip edilmeli
- Ateşi günde iki kez izlenmeli, 38.3 °C ve üzerine çıkması durumunda takibe alınmalı